

Beszámoló

a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny

33. tanévéről

A Kulturális és Innovációs Minisztérium megbízásából a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő által kiírt, „Tanulmányi és művészeti versenyek megrendezésének támogatása” című, NTP-TMV-M-25-B kódjelű pályázati kiírásra benyújtott, NTP-TMV-M-25-B-0029 pályázati azonosítón nyilvántartásba vett Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny 2025/2026. tanévi megszervezése és lebonyolítása című pályázata a Támogató döntése alapján 3 500 000 Ft vissza nem térítendő támogatásban részesült.

A 2025/2026-os tanévben 33 éves Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny már harmadik alkalommal valósult meg sikeresen a Könyvtárostánárok Egyesülete (KTE) és az MNMKK Országos Széchényi Könyvtár szervezésében. Ez hazánk első és egyetlen, az információk és a könyvtárak használatára építő országos megmérettetése – összetett, nem egy tantárgyra szűkített tehetséggondozó verseny a 7–8. és a 9–10. évfolyamos tanulók számára. A megvalósítás a kezdetektől ötvözi a hagyományt és a modernitást: egyszerre vannak benne jelen a nyomtatott és a digitális források, az ismeretek és a logikus gondolkodás, de mindezek mellett kiemelt szerepet kap a versenyzők kreativitása is.

A hagyomány és a minőség útján

Az előző két versenyévadot sikeresen megvalósító intézményi páros az akkor kialakított együttműködés alapján a verseny céljainak, felépítésének és a hagyományoknak megfelelően folytatta a verseny szervezését. A verseny szabályzatában és a versenykiírásban lényegi változtatás nem történt. Továbbra is két szinten, három fordulóban bonyolítottuk a versenyt. Az iskolai szintű válogatók az iskolai könyvtárakban, a könyvtárostánárok irányítása alatt zajlottak. Innen közvetlenül lehetett bejutni az országos fordulóba, melynek írásbeli része az egyes megyékben könyvtári helyszíneken került megszervezésre, döntője pedig a nemzeti könyvtárban zajlott, ez tovább emelte a verseny rangját.

A megyei helyszínek, melyek között iskolai, vármegyei hatókörű városi, szak- és felsőoktatási könyvtárak egyaránt voltak, önkéntesen, szakmai elhivatottságból és magas minőségben végezték el a feladatot. Az országos írásbeli fordulóra vonatkozó elégedettségmérő kérdőívet ebben a tanévben kevesebben 39 könyvtárostánár (57%) töltötte ki, akik mind az országos (az ötfokú skálán: 4,9), mind a megyei szervezéssel (4,9) a tavalyinál is elégedettebbek voltak. A megyei szervezés szöveges értékeléseiben visszatérő jelzők: segítőkész, precíz, kedves. A kritikus hangok 1-2 helyszínen a könyvtár állapotán sajnálkoztak. Az országos szervezésre vonatkozó gyakori jelzők: színvonalas, időben, részletes, értékes ajándékok, gyors válasz. A diákok ezt a kérdőívet csak 26-an (15%) töltötték ki. A szervezést átlagosan 4,4-re értékelték, leggyakoribb jelzők: a jó, nagyon jó, a kritikus hangoknak a technikával volt problémájuk.

A döntőről szóló elégedettségmérő kérdőívet 15 kolléga (88%) töltötte ki, átlagosan 4,7-re ítélték a tartalmat és a formát. Kifejezetten elégedettek voltak a szervezéssel (5), a helyszín alkalmasságával (4,9). Kevésbé voltak elégedettek a feladat nehézségével (4) és a diákok levezető kulturális programjával (4,3). A diákok (11 kitöltő, 46%) a könyvtárostánárokhoz képest idén is kritikusabbak, de a tavalyihoz képest elégedettebbek voltak az átlagos 4,4-es és a szervezési 4,6-os értékeléssel. A jó eredmények az MNMKK OSZK kollégáinak köszönhetők, akiknek kedvességét, odafigyelését, precizitását a szöveges értékelések is kiemelték. Az írásos visszajelzések kiemelték a támogató zsűritagokat is. Negatívumként és pozitívumként is megjelent az indoklásokban a feladatok nyitottsága.

Sajnálatos módon ebben az iskolarendszerben a gyerekek ahhoz vannak szokva, hogy apró részletekig szabályozzák az elvárásokat.

A döntő helyszínét és szervezési munka tekintélyes részét biztosító nemzeti könyvtár mellett a versenyt a Kulturális és Innovációs Minisztérium, a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő Nemzeti Tehetség Programja pénzbeli támogatással, míg több cég: a Laptapír, Cerkabella kiadó, Csímota kiadó, Libri, Petőfi Kulturális Ügynökség, AbOvo kiadó ajándékokkal és kedvezményekkel támogatta.

A fényképezőgép két oldalán – könyvtári feladatok

Ebben a tanévben a verseny témája az „*Kilátás a dolgozószobából*” - *A fényképezőgép két oldalán* volt, mely szerteágazó lehetőségeket nyújtott a történelemtől az irodalmon át, az állatvilágig, utazásokig és a színház világáig.

Az iskolai forduló során az ezévi feladatlapok a szokásoshoz képest is erősen tágitották a könyvtárhasználati tudás értelmezési keretét, és kiléptek a jól ismert és körülhatárolt feladatkeretektől. Szinte teljesen ismeretlen felületeken kellett – csak úgy, mint gyakran a való életben is – a célhoz szükséges információt megtalálni, vagy annak hiányából következtetni. A 7-8. évfolyamosoknak az első fennmaradt fotó könyvtári újraalkotása volt a feladatuk. Ehhez először az első fotó körüli sokféle, gyakran ellentmondó információkat kellett kibogozniuk, majd azon elmélkedni, érvelni, hogy mitől lesz valami könyvtár és mit jelent, ha egy könyvtár a dolgozószoba. Majd ezeket a gondolatokat egy, az iskolai könyvtárban ténylegesen elkészített fotón és magyarázatán megjeleníteni. Ehhez néhány fotótechnikai és kompozíciós problémának is utána kellett nézni. A 9-10. évfolyamosok pedig arra keresték a választ bélyegadatbázisokban, hazai és francia múzeumok weboldalain, nyomtatott kézikönyvekben és az Europeana adatbázisban, hogy méltó helye van-e Néipce-nek az emlékezetünkben.

A 2026. február 16-i országos írásbeli fordulón a 7–8. évfolyamosok feladatlapja: a tanulók egyik ajándékkönyve Bernáth Zsolt Kronosz gyermekei című friss, szokatlan, de izgalmas hangulatú, számos fontos értéket, érzelmet érintő ifjúsági regénye volt. Ebben a fényképeknek kiemelt és sajátos szerepe van, így kézenfekvő, hogy egy fotós olvasókör egyik feldolgozandó műve legyen. A feladatlap szituációjában ezt kell végigjárni és érvelni mellette vagy ellene úgy, hogy a könyvvel akkor találkoznak először. Az első két feladat a fizikai valójában megjelenő könyv körül forog: a könyv elolvasása nélkül kell minél több információt összegyűjteni egy könyvajánlóhoz, és példányokat keresni egy könyvtári katalógusban. A történet egy valós görög szigeten játszódik, így egyes idézetekhez fotós helyszíneket kellett a térképen keresni, majd a történetben szereplő régi fényképezőgéphez hasonló fotót választani. A hazai és a görög helyszínek korabeli fotók keresési feladatát is logikusan adták a Fortepan és az Azopan adatbázisokban.

A 9-10. évfolyamosok nem olvasókört, hanem egy általánosabb tematikájú fotószakkörhöz jártak utána lehetséges témáknak, amiket egy nagy fogalmi térképen kellett ábrázolniuk. Ehhez három ajándékkiadványt is kaptak, a Magyar Kultúra folyóirat egy tematikus lapszámát, egy Robert Capa regényt és egy ismeretterjesztő IPM könyvet. A feladatok során foglalkoztak a fotózás részterületeivel, történetével, Capa olvasmányélményeivel és munkatársaival, magyarul megjelent közös könyveik hazai elérhetőségével. Kifejezetten könyvtárakhoz kapcsolódóan egy háromemeletes könyvtár szintrajzain kellett megfelelő helyszíneket találniuk és egy természettudományos fotótárban speciális igényeknek megfelelő lepkefotót találniuk, melyhez profi módon kellett tudni a keresőkérdést beállítani.

A feladatok megoldásához szükség volt az ajándékba kapott kiadványokon túl a helyszínt biztosító könyvtár állományára és internetes keresésre is, a diákoknak használniuk kellett lexikonokat, nyomtatott térképet, állathatározó könyvet, könyvtári katalógusokat, többféle fotóadatbázist.

Az elégedettségmérő kérdőíveken a felkészítő könyvtárostanárok ötös skálán 4,1-re és 4,3-ra értékelték a két feladatlapot, ami egy-egy tizeddel rosszabb és jobb a tavalyi értékelésnél. Többen kiemelték, hogy a tavalyihoz

képest érdekesebbek, megoldhatóbbak voltak, de most is többen jelezték, hogy sok a feladat, kevés a ráfordítható idő. Továbbra is sokan említik kritikaként a bonyolult fogalmazást, de közben sokan dicsérik a komplexitást, gondolkodtatást, életszerűséget, változatosságot is. A diákok érdekesség szerint 3,9-re, nehézség szerint 4,2-re értékelték a megfelelőséget.

A döntőben a diákoknak hagyományosan egy kisebb projektfeladatban kell komplexen és kreatívan alkalmazniuk könyvtárhasználati tudásukat. A 7–8. osztályosokat a Csimota kiadó képviselője, Szabó Sándor kérte fel arra (a döntő kedvéért), hogy vegyenek részt egy olvasást népszerűsítő humoros képeskönyv tervezésében. Őt általuk választott, az olvasás társadalmi jólléthez való hozzájárulásához kellett szempontokat ajánlani, és azokhoz fényképeket is tartalmazó, megbízható adatbázisokból példaképeket találni. Sőt, egy fényképet maguknak kellett a helyszínen, a nemzeti könyvtár olvasótermében elkészíteni. Mindehhez mintaként ajándékba kapták a kiadó „Ez egy könyv” című humoros képeskönyvét. A stílust és a logikát megtartva, a könyv témát kellett olvasásra, a rajzos illusztrációt fotósra cserélni. A 9–10. évfolyamosok számára a kitalált megrendelés a nemrégiben elhunyt neves magyar fotóművész, Keleti Éva emlékére szervezett, drámaelőadással egybekötött kiállítás előkészítése volt. A feladat egyik kulcseleme az volt, hogy olyan színészt találjanak, akit Keleti Éva fényképezett, és aki jelenleg is aktív, illetve játszik olyan darabban, amely műsoron van. Ehhez egyszerre kellett a Keleti Éva hagyatékát tartalmazó fotóadatbázist, aktuális színházi műsorokat, színlapokat és Keleti Éva munkásságát bemutató műveket használni. Mindezt a megrendelésnek megfelelően összehangolva. A diákok számára az volt a legnehezebb, hogy az emlékprogram céljaihoz igazítsák keresési tevékenységüket, vagyis az, hogy ne csak egyszerűen a kiadott feladatok mentén keressenek, hanem mindazt egy értelmezési keretben, egy szituációnak megfelelően tegyék, úgy ahogy az a valóságban logikus.

Mindkét feladat mini projektfeladat volt, amit 80 perces kézikönyvtári és online forrásokat használó felkészülés után kellett szóban bemutatni a könyvtárostanárnak zsűri és a diákmegfigyelők előtt.

A kérdőíveken a könyvtárostanárok a döntő feladatait érdekesnek (4,6) és megfelelő nehézségűnek (4,1) találták, míg a versenyzők valamivel kevésbé érdekesnek (4,45) és nehezebbnek (3,45) értékelték. Ezek alacsonyabb értékek, mint tavaly. A szöveges értékelésekből és a zsűri tapasztalataiból az derült ki, hogy a szituáció értelmezése, a feladat összetettsége ebben az évben nagyobb gondot okozott. A megoldásban való nagy mozgásteret, a kreativitás lehetőségét többen kiemelték pozitívumként és néhányan nehézségként is.

A feladatlapok, mint ahogyan a korábbi években is, szabadon hozzáférhetők és újrahasznosíthatók a témában és az adott művekhez kapcsolódóan bármely könyvtári foglalkozáson, programon.

A döntő kísérőprogramja

Több jelzés az elmúlt években arra mutatott: van igény arra, hogy a döntő legyen újra kétnapos. Erre már az előző évben is tettünk kísérletet, akkor nagyon kis érdeklődés kísérte, így el is maradt a második nap. Ebben a tanévben nulladik nappal próbálkoztunk, ami jobban szervezhetőnek tűnt. A vasárnapi kulturális programok és a szálláslehetőség is sikeres szervezésnek mondható. A nulladik nap opcionális volt, így mindenki maga dönthette el, hogy igényli-e nyereiményének ezt a részét. Több érv szól mellette: kötetlenebb beszélgetések, ismerkedés, vidékieknek a korán kelés elkerülése, érdekes programok.

A nulladik napon, vasárnap délután egy VIP könyvtárlátogatáson vehettünk részt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Körúti könyvtárában, a fotózás témához kapcsolódóan pedig megnéztük a Mai Manó Ház és a Robert Capa Kortárs Fotográfiai Központ kiállításait. Betegség miatt sajnos elmaradt a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem könyvtárának látogatása.

A döntő alatt az OSZK-n belül biztosítottunk kulturális programokat. A felkészítő könyvtárostanárok a diákok felkészülési ideje alatt két kiállítás tekintettek meg vezetéssel: A jövő század regénye; Üzenet haza - Bepillantás Wass Albert írói hagyatékába. A zsűri tanácskozási ideje alatt diákok és könyvtárostanárok lazább programon terelhettk el figyelmüket a GondosDesign óriás kirakóival. A felkészítők 4,8-ra értékelték saját, és 4,3-ra a diákok programját. Ez utóbbit a versenyzők

4,89-re. Ez a programelem megosztó volt. Többek szerint jó volt, hogy laza program volt, mások szerint tartalmasabb, szakmaibb kulturális program jobb lett volna: például egy kiállítás vagy egy könyvtári részleg megtekintését hiányolták.

Több mint tehetséggondozás ott, ahol van iskolai könyvtár

A program során könyvtárostanárok készítik fel a diákokat. A versenyre készülés során közösen áttekintik, hogy a témában milyen információforrásokat érdemes használni a könyvtárban és az online térben. Gyakorlásképpen megoldják és megbeszélik a korábbi évek feladatait, meglátogatnak más könyvtárakat, és még a szokásosnál is gyakrabban keresik fel saját iskolai könyvtárukat.

A versenyszabályzat szerint a diákokat az iskola nevezi, így azoknak is van lehetőségük a részvételre, akinek iskolájában nincs könyvtár (a hazai iskolák kb. 40%-a), de a tapasztalat azt mutatja, hogy iskolai könyvtáros nélkül nincs könyvtárhasználati tehetséggondozás.

Versen्यünk törekszik arra, hogy széles körben biztosítson sikereket, így megyei és szakképzési rangsorokat is közzéteszünk. Emellett az országos írásbeli fordulón mindenki kap olvasnivalót: a feladatlap mellékleteit ajándékba. Ezzel nemcsak a kiemelkedő tehetségek, hanem minél több diák bevonása a cél, hogy a felkészítési folyamatban minél többek információs műveltségének fejlesztése valósulhasson meg, hiszen az elmúlt években ez kiszorulóban van a tantervekből, az iskolai gyakorlatból.

A fejlesztő munkát segítik az iskolai munkába is beépíthető, változatos, modern módszertani szemléletű feladatok és az is, hogy a feladatlapok teljes ponttáblázata megismerhető, a döntőn nyújtott teljesítményéről pedig minden versenyző részletes szöveges értékelést kap, és az értékelési szempontok mentén részpontjait is megismerheti.

A részvétel országosan stagnál, de megyénként változó

A korábbi évek csökkenő tendenciáját sikerült az elmúlt két évben megállítani, ebben a tanévben viszont újra csökkenést észleltünk. Ebben a versenyévadban tízzel kevesebb, 68 iskolából, az iskolai fordulón és a felkészítésben visszaállt a két évvel ezelőtti nagyságrend, 650 diák vett részt. Közülük 16-tal kevesebben, 169-en (korcsoportonként: 92+77) – 117 lány és 52 fiú – jutottak be az országos írásbeli fordulóba, ahol a 9-10. évfolyamosok aránya jobban csökkent, a fiúk pedig kicsit növekedett. Versenyzőket 31 általános iskola, 25 gimnázium (ezek között 2 olyan intézmény van, amely mind gimnáziumi, mind érettségit adó szakképző iskolai tanulót is nevezett a versenyre) és 14 érettségit adó szakképző iskola indított. A legtöbben Budapestről, Vas és Hajdú-Bihar vármegyéből jutottak be az országos írásbeli fordulóba. Nem volt nevező ebben a tanévben sem Tolnából.

		2023/2024	2024/2025	2025/2026
résztevő iskolák	száma	80	78	68🔴
	település	43	42	41
iskolai forduló	összesen	652	772🟢	650🔴
	7-8. évf.	264	363🟢	314🔴
	9-10. évf.	238	245	138🔴
	egyéb évf.	150	164	206🟢
országos írásbeli forduló	összes nevező tanuló	181	185	169🔴
	7-8. évf.	108	99	92
	9-10. évf.	73	86🟢	77🔴
	érettségít adó szakképzés	27	28	29
	érettségít nem adó szakképzés	0	1🟢	0🔴
	fiú	44	48	52🟢
	lány	137	137	117🔴
	SNI	3	3	4
döntő	7-8. évf.	12	12	11
	9-10. évf.	12	12	12
	összes bejutó tanuló	24	24	23
	iskola	19	21🟢	17🔴
	település	15	18🟢	12🔴
	fiú	6	7	6
	lány	18	17	17
	SNI	0	0	0

A nemzeti könyvtárban 2026. április 20-án megrendezett döntőbe 12-12 versenyző jutott be, de végül a 23 tanuló a felkészítő könyvtárostanárok kíséretében idén kevesebb 17 iskolából érkezett hozzánk. A döntőbe jutottakra vonatkozó hírt ebben a versenyévadban is egy videóval jelentettük be.

Eredmények

A feladatokon elért százalékos eredmények azt mutatják, hogy a feladatok nem voltak könnyűek a versenyzők számára. A verseny célja az érdekes és könyvtárhasználati tudással megoldható kihívások teljesítése volt, ebben sokan értek el jó eredményt. A 2024/2025-ös tanévben a legeredményesebbek ők voltak:

	1. helyezett	könyvtárostánára	iskolája
7-8. évfolyam	Főlnagy Imola Sára	Iványiné Nagy Kinga	Boldog Brenner János Általános Iskola és Gimnázium, Szombathely
9-10. évfolyam	Varga Liliána	Fenyvesi Judit	Debreceni Fazekas Mihály Gimnázium
Szakképzés	Nagy Kitti	Kőrösiné Tóth Erzsébet	Kisvárdai Szakképzési Centrum Fehérgyarmati Petőfi Sándor Technikum

A tehetséggondozást, a tanulók fejlesztését segítő az országos írásbeli fordulóról a teljes, feladat-ítemekre bontott ponttábla is elérhető név nélkül. Kódszám ismeretében mindenki a saját elfogadott és nem elfogadott válaszait láthatja, és azt is, hogy milyen arányban kaptak pontok a többiek. A döntőbe jutott diákok munkájáról a felkészítő könyvtárostanár pedig nemcsak ponteredményeket, hanem szöveges értékelést is kap.

A teljes eredménytábla [elérhető honlapunkon](#).

Disszemináció

A versennyel kapcsolatban [16 sajtócikk](#) már megjelent, továbbiak megjelenése folyamatban van. Az országos írásbeli fordulóról és a döntőről fotóalbumaink elérhetők a [verseny honlapjáról](#). Emellett mint már említettük, videóban jelentettük be a döntőbe jutottakat és az iskola forduló feladatlapjáról szóló előadás is elérhető a KTE videósatornájának [Bod lejátszási listájában](#). Természetesen a versennyel kapcsolatos minden hír megjelent a KTE Facebook oldalán is.

Jövőre is folytatjuk!

Bízunk benne, hogy az ebben az évben is sikeresen zárt tanév után jövőre is számíthatunk a 23 könyvtár szervezőmunkájára és a csökkenő részvételi tendenciát az iskolai könyvtárak romló helyzetének ellenére vissza tudjuk fordítani, így még több diáknak nyújthatunk lehetőséget arra, hogy kipróbálja magát és ráérezzen az információval való körültekintő munka örömére.

Budapest, 2026. augusztus 19.

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

Nemzeti
Tehetség Program